

Remissyttrande

Ärendenummer NV-06912-24

2026-02-16

Naturvårdsverket

registrator@naturvardsverket.se

nils.martenson@naturvardsverket.se

Yttrande över Naturvårdsverkets förslag till ändringar av jakttiderna

Sveriges Jordägareförbund (härefter Förbundet) har inbjudits att yttra sig över yttrande över Naturvårdsverkets förslag till ändringar av jakttiderna. Ärendenummer NV-06912-24.

Ståndpunkter

- Beslut om åtgärder i viltförvaltningen fattas bäst lokalt och av markägarna. Förbundet är i grunden positiv till ändringar i jakttiderna som utökar markägarnas rådighet över viltförvaltningen.
- I de fall jakt inte har identifierats som en negativ påverkansfaktor på en art ska nuvarande jakttider inte begränsas genom kortad jaktperiod eller andra försvårande villkor.
- Förbundet anser inte att Artdatabankens rödlistningsbedömning, s.k. rödlistan, ska ligga till grund som bedömningsunderlag vid beslut om ändrade jakttider.
- Förbundet vill framgent ingå i beredningsgruppen till beredningsprocessen för översyn av jakttider.

Särskilda kommentarer

När jakt inte är en negativ påverkansfaktor

För många arter, inte minst småvilt, har jakt inte konstaterats vara en negativ påverkansfaktor för dess populationsutveckling.

Vid de tillfällen jakt inte bedöms vara en negativ påverkansfaktor för artens populationsutveckling borde det inte vara aktuellt med förändringar i jakttiderna utifrån det skälet. Förbundet är av uppfattning att det vid de senaste revideringarna av jakttiderna, samt nuvarande, ändå föreslår begränsade jakttider.

Vid beslut om begränsade jakttider på en art ska det med vetenskapliga fakta vara väl underbyggt och tydligt att åtgärden kommer ha avsedd effekt. Förbundet anser att Naturvårdsverket frångår det när begränsningar i jakttiderna införs, trots att det är konstaterat att jakt inte påverkar arten negativt.

Förbundet yrkar på att i de fall jakt inte har identifierats som en negativ påverkansfaktor på en art ska nuvarande jakttider inte begränsas genom kortad jaktperiod eller andra försvårande villkor.

Rödlistan som bedömningsunderlag

Förbundet anser inte att rödlistan ska ligga till grund som bedömningsunderlag vid beslut om ändrade jakttider.

För rödlistan ligger bedömningar för arterna om hur det går för dem inom Sveriges gränser. Rödlistan är användbar som en indikator kring arters tillfälliga populationsutveckling, men är inte baserad på årligt återkommande likvärdiga inventeringsmetodiker. Det betyder att en arts tillfälliga tillstånd, enligt rödlistan, inte alltid är signifikant med dess långsiktiga utveckling. Därför anser Förbundet att uppgifter från Rödlistan inte ska ligga till grund för beslut om antingen utökade eller begränsade jaktmöjligheter av enskilda arter, i synnerhet migrerande och partiellmigrerande fågelarter.

Beredningsprocessen

Förbundet har till Naturvårdsverket, vid ett flertal tillfällen, framfört önskemål om att få ingå i den beredningsgrupp som har givits möjligheter att framföra synpunkter och förslag till arbetet med översyn och revidering av jakttiderna. Förbundet har av Naturvårdsverket nekats att ingå i beredningsgruppen och därmed begränsats i att framföra konstruktiva förslag och bidrag till beredningsprocessen.

Naturvårdsverket skriver själva att *"Utifrån de förslag beredningsgruppen lämnade, samt efter en intern beredningsprocess på Naturvårdsverket, har sedan preliminära förslag på ändringar tagits fram av Naturvårdsverket."*

Sveriges Jordägareförbund representerar större privata markegendomarna i hela Sverige. Totalt äger och förvaltar Förbundets medlemmar över 1,5 miljoner hektar mark från norr till söder. Förbundets medlemmar skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande då medlemmar ofta bedriver lantbruk, skogsbruk, fastighetsförvaltning, viltförvaltning samt energiproduktion i större skala på samma fastighet. Våra medlemmar eftersträvar balans mellan produktionsgrenar och vi är den enda nationella markägareorganisation som har det helhetsperspektivet. Förbundet ingår i Naturvårdsverkets nationella råd för klövvilt och stora rovdjur.

Förbundet efterfrågar tydlighet kring vilka grunder och kriterier Naturvårdsverket tillämpar vid urvalet av aktörer som bjuds in att delta i beredningsprocessen, samt varför den enda organisation vars medlemsbas uteslutande består av markägare som bedriver olika former av brukande inte inkluderats.

Jakträtten utgår enligt lagstiftningen från markägandet. Det känns därför särskilt angeläget att en organisation som företräder markägare erbjuds att delta i beredningsgruppen. Förbundet ser fram emot att få ingå i kommande beredningsprocesser.

Hundanvändning (16 § jaktförordningen)

Naturvårdsverket föreslår att hund som förföljer vildsvin får användas från och med den 21 augusti, jämfört med idag gällande 1 augusti.

Vildsvin uppehåller sig ofta i fält med växande och oskördad jordbruksgröda under perioden 1 augusti till den 21 augusti. Möjligheten till att använda lös hund för att jaga och störa vildsvin med hund från den 1 augusti är viktig då det kan bidra till att minska skador på grödor. En ökad nationell livsmedelproduktion är ett mål i den nationella livsmedelsstrategin och det krävs verktyg och metoder för att kunna minska skadorna orsakade av vilt i jordbruket.

Naturvårdsverkets motivering till ändringen är bland annat att det den 1 augusti kan det finnas små vildsvin som kan fara illa av jakt med skarpa vildsvinshundar. Vildsvin föryngrar sig under hela året och det kan därmed förekomma små vildsvin under hela året, även under den period då hundanvändning är tillåten. Enligt § 27 Jaktlagen (1987:259) ska all jakt bedrivas på ett sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande och är därmed reglerat i svensk lag.

Förbundet avstyrker Naturvårdsverkets förslag om ändrat datum från den 1 augusti då hund som förföljer vildsvin får användas till den 21 augusti.

Allmän jakt (bilaga 1 jaktförordningen)

Bläsand

Naturvårdsverket föreslår att arten inte ska omfattas av allmän jakt.

Bläsanden har en relativt stabil populationsutveckling, med något färre häckande par. Arten har en ökad närvaro vintertid i Sverige vilket medför att bläsanden lokalt kan orsaka allvarlig skada på jordbruksgröda.

Förbundet avstyrker förslaget att bläsand inte ska omfattas av allmän jakt samt ***bifaller Naturvårdsverkets förslag att skyddsjakt på bläsand införs*** i, Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 12, för att förebygga skada vid fält med oskördad gröda eller betesmark.

Kricka

Naturvårdsverket föreslår att arten inte ska omfattas av allmän jakt.

Arten bedöms ha en negativ utveckling av antalet häckande par i Sverige på senare år, men utifrån ett europeiskt perspektiv har krickan en positivt ökande trend.

Dataunderlaget för populationsuppskattningen för rödlistan anses inte tillräckligt fullödande för att bedöma att arten är sårbar enligt rödlistans kriterier samt beräkningar på uppskattningar av fällda fåglar gjorda av EU:s Task Force on the Recovery of Birds (TFRB).

Antalet övervintrande krickor i Europa ökar och andelen ungfågel i jaktuttaget i Sverige är över 50% vilket visar att tillväxten i populationen underskattas.

Enligt AEWA är jakt efter kricka tillåten.

Förbundet bedömer krickan populationsutveckling i Europa som stabil och tål därmed fortsatt allmän jakt i Sverige.

Förbundet avstyrker Naturvårdsverkets förslag och yrkar på fortsatt allmän jakttid efter kricka och att jaktperioden förlängs en månad med start den 21 augusti till den 31 januari i hela landet.

Gråtrut

Naturvårdsverket föreslår att arten inte ska omfattas av allmän jakt.

Jakt har inte identifierats som en negativ påverkansfaktor av Artdatabanken och enligt AEWA får jakt bedrivas om den är reglerad.

Gråtruten är en effektiv och skicklig predator som lokalt kan negativt påverka eller utrota arter som är mer hotade än gråtruten i känsliga och värdefulla livsmiljöer, såsom vadare, ängshäckande lärkor, andfåglar, mfl. Den allmänna jakten ger möjlighet att lokalt kunna minska gråtrutens negativa påverkan på hotade och känsliga arter i viktiga livsmiljöer. Den allmänna jaktens uttag påverkar inte gråtruten negativt.

Sverige har, genom sitt medlemskap i EU, åtagit sig att följa samt bidra till målsättningen i EU:s naturrestaureringsförordning. En prioriterad åtgärd i Sveriges åtagande är att värna om hotade fågelarter, nämnda ovan, i jordbrukslandskapet. Kustnära ängs- och betesmarker hyser dessa arter där gråtruten kan ha stor negativ påverkan. Att avskaffa den allmänna jakttiden på trut försvårar Sveriges förmåga att följa Naturrestaureringsförordningens åtaganden.

Förbundet avstyrker Naturvårdsverkets förslag och föreslår fortsatt allmän jakttid efter gråtrut under perioden 1 augusti - 31 mars i hela landet.

* Not: Under *Förekomst i Sverige* står *Krickan* under gråtrut.

Gräsand

Förbundet bifaller Naturvårdsverkets förslag om förlängd jakttid från den 21 augusti till den 31 januari i hela landet förutom gränsälvsområdet i Norrbottens län.

Knipa och storskrake

Naturvårdsverket föreslår förlängd jakttid från den 21 augusti till den 20 februari i hela landet förutom gränsälvsområdet i Norrbottens län.

Förbundet ställer sig positiva till förlängd jakttid men anser att den ska pågå under hela februari, dvs till den 28 (29) februari. Förbundets föreslagna jakttid kommer inte ha någon negativ påverkan på populationernas utveckling.

Förbundet avstyrker Naturvårdsverkets förslag och föreslår förlängd jakttid från 21 augusti till 28(29) februari i hela landet förutom gränsälvsområdet i Norrbottens län.

Snatterand

Naturvårdsverket föreslår att möjligheten till jakt tillåts i fler län vilket Förbundet ställer sig positiva till.

Naturvårdsverket skriver att det högst sannolikt inte kommer ske någon riktad jakt efter snatteränder i Sverige utan jakten kommer troligen ske i samband med jakt på andra änder.

Förbundet är positiva till att allmän jakt tillåts efter arten där den naturligt förekommer, men med bakgrund till att snatteränder kommer fällas i samband med annan jakt efter andfåglar anser Förbundet att det är motiverat att samtliga simänder som omfattas av allmän jakt ska vara lovliga under perioden 21 augusti till 31 januari. Det kommer inte ha någon negativ påverkan på populationsutvecklingen, men förenkla genomförandet av jakten och minska risken att fälla likvärdiga arter under ej tillåten tid.

Förbundet bifaller till del Naturvårdsverkets förslag till geografiskt utökade möjligheter till jakt efter snatterand men **föreslår förlängd jakttid från 21 augusti till 31 januari.**

Dalripa och fjällripa

Förbundet bifaller Naturvårdsverkets förslag att jaktens sluttidpunkt blir enhetlig i hela utbredningsområdet genom ett senare avslut nedanför lappmarksgränsen genom att ändra jakttiden för arterna till 25 augusti till 15 mars, inom hela det tillåtna jaktområdet.

Kråka, kaja och skata

Naturvårdsverket föreslår att jaktstarten senareläggs samt att jaktslutet tidigareläggs i hela landet för alla tre arterna. Skata får också en annan, kortare allmän jakttid, än kråka och kaja. Därutöver får respektive art en enhetlig jakttid gällande hela landet.

Jakt har inte en negativ påverkan på arterna.

Kråkan har en stabil populationsstorlek i Sverige och ökande på lång sikt i Europa. Att rödlistan bedömer kråkan som nära hotad, från tidigare livskraftig, visar att rödlistan inte är ett tillförlitligt dataunderlag för denna typ av beslut.

Naturvårdsverket framför att jakt inte har en negativ påverkan på arterna och att då avsluta jakttiden för kråka och kaja den 20 februari med anledning av att det kan störa arterna häckning bedömer Förbundet utifrån tillgänglig kunskap är helt felaktigt.

Att allmän jakt inte ska pågå efter kråka och kaja under pågående häckning är inte detsamma som att arterna ska fredas under den period de återflyttar mot häckningsplatser. Kråkan lägger normalt sina ägg från 17 april – 10 maj. Kajan lägger normalt sina ägg från 3 maj – 20 maj.

Nuvarande jakttider tar hänsyn till arternas häckningsperioder och ska därför inte ändras. Det väsentliga vid ändring av jakttider ska vara om jakten anses riskera artens utveckling vilket inte är fallet med nuvarande jakttider på kråka, kaja och skata.

Kråka, kaja och skata är effektiva och skickliga predatorer som lokalt kan negativt påverka eller utrota arter som är hotade och känsliga såsom markhäckande fågelarter, vadare, ängshäckande lärkor, andfåglar, mfl. Den nuvarande jakttiden ger möjlighet att lokalt kunna minska kråkfåglarnas negativa påverkan på hotade och känsliga arter i viktiga livsmiljöer. Den nuvarande jakttidens påverkar inte arterna populationsutveckling negativt.

Sverige har, genom sitt medlemskap i EU, åtagit sig att följa samt bidra till målsättningen i EU:s naturrestaureringsförordning. En prioriterad åtgärd i Sveriges åtagande är att värna om hotade fågelarter, nämnda ovan, i jordbrukslandskapet. Kustnära ängs- och betesmarker hyser dessa arter där kråkfåglar kan ha stor negativ påverkan. Att begränsa den allmänna jakttiden på kråka, kaja och skata försvårar Sveriges förmåga att följa Naturrestaureringsförordningens åtaganden.

Förbundet avstyrker bestämt Naturvårdsverkets förslag om att korta jakttiderna efter kråka, kaja och skata. Det finns samlat inte skäl till att korta jakttiderna, tvärtom föreligger behov av ökad jakt.

Förbundet yrkar på att nuvarande jakttider kvarstår.

Rådjur

Förbundet bifaller Naturvårdsverkets förslag att jakttiderna på get och kid utökas med februari månad i hela landet och att jakten endast får bedrivas som smyg- och vaktjakt.

Fälthare

Förbundet bifaller Naturvårdsverkets förslag att den allmänna jakttiden på fälthare tidigareläggs i de fyra nordligaste länen.

Tider för jakt på älg (bilaga 2 jaktförordningen)

Älg

Förbundet bifaller Naturvårdsverkets förslag att jakt på älg möjliggörs till och med slutdatum den 28 (29) februari och får under den perioden endast utföras som smyg- eller vaktjakt.

Jakt för att förebygga skador av vilt (bilaga 4 jaktförordningen)

Ringduva

Förbundet bifaller Naturvårdsverkets förslag att kravet på att det ska vara minst fem fåglar i flock tas bort.

Förbundet föreslår att formuleringen *orsakar skada i yrkesmässiga odlingar* ändras till *uppträder vid fält med oskördad gröda*.

Detta för att använda samma begrepp och formulering som under punkt 11 och 12.

Årskalv älg, stamskada på tall (ny punkt)

Naturvårdsverket föreslår att införa skyddsjakt på enskilds initiativ efter årskalv av älg som orsakar stamskada på tall tillåts som smyg- eller vaktjakt under perioden 1 mars – 15 april.

Förbundets bedömning är att behovet av denna skyddsjakt är begränsad

Älgen har under lång tid förvaltas i ett älgförvaltningssystem som i de flesta områden bygger på samarbete och dialog mellan parter inom förvaltningen. En viktigt grund är att uppskatta populationens storlek, förväntad tillväxt, övrig avgång och utrymme för jaktligt uttag fördelat mellan berörda parter. Förvaltningen av älg och balans mot gemensamma mål är komplicerat, men ett grundläggande incitament bygger på förutsägbarhet och att samtliga parter vinner på samarbetet. Älgen har en jaktligt kulturell särprägel i landet och är den art som involverar flest jägare. De senaste årens negativa utvecklingen av älgstammen tillsammans med lokalt höga skadenivåer på skog kräver särskilt god samverkan.

Den skyddsjakt som Naturvårdsverket föreslår, att enskilda utanför den regionalt och lokalt beslutade älgförvaltningen, kan bedriva skyddsjakt på enskilda initiativ riskerar av flera skäl att minska viljan till samarbete inom älgförvaltningen. Förbundet anser inte att behovet av den föreslagna skyddsjakten motiverar risken för de negativa konsekvenser skyddsjakten kan orsaka i det långsiktiga samarbetet inom älgförvaltningen. Tillitsfullt samarbete är en grundförutsättning för att nå en viltförvaltning i balans.

Naturvårdsverkets skriver att syftet med dessa regler är att genom att fälla kalven skrämja älgko från det skadekänsliga området. Förbundets uppfattning är att en älgko som förlorar sin kalv vid jakt eller av annan orsak snarare uppehåller sig i det området än lämnar det, varvid skyddsjakten riskerar få motsatt effekt.

Förbundet anser att i de fall älg, vuxen eller kalv, orsakar skada på skog eller gröda ska skyddsjakt fortsatt ansökas med stöd av §23 a Jaktförordningen (1987:905).

Förbundet avstyrker Naturvårdsverkets förslag att införa skyddsjakt på enskilda initiativ efter årskalv av älg som orsakar stamskada på tall tillåts som smyg- eller vaktjakt under perioden 1 mars – 15 april.

Förbundet föreslår att skyddsjakt efter årskalv av älg på eget initiativ ska tas bort ur Jaktförordning (1987:905) bilaga 4.

Flera arter - Jaktförordning (1987:905) bilaga 4 punkt 2 första stycket

Förbundet bifaller Naturvårdsverkets förslag att fälthare och näbbmöss läggs till bland arterna som får jagas med stöd av första stycket, att rödräv får skyddsjagas med stöd av bestämmelsen samt att båda mårdarterna som förekommer i landet får skyddsjagas. Förbundet bifaller vidare att arterna ladusvala, ringduva och talgoxe läggs till i andra stycket.

Förbundet bifaller i övrigt samtliga av Naturvårdsverkets förslag, undantaget ovannämnda förtydliganden, under kapitlet *Jakt för att förebygga skador av vilt (bilaga 4 jaktförordningen)*.

Övriga synpunkter och förslag till ändringar i jakttider

Korp

Förbundet föreslår att skyddsjakt på korp införs i bilaga 4, Jaktförordningen, med hänsyn till viltvården under perioden 1 juli - 30 juni.

Korpen är klassad som livskraftig och har en positiv populationsutveckling i landet. Korpen är en skicklig predator och kan ha stor negativ påverkan på lokala känsliga artbestånd, både i jordbrukslandskapet och i skogen. Som beskrivet vid tidigare stycke om kråkfåglars negativa påverkan på arter i jordbrukslandskapet föreligger behov av att skyddsjakt för att främja känsliga arter och den biologiska mångfalden.

Med anledning av att Naturvårdsverket föreslår skyddsjakt på andra fågelarter som klassas som inte jaktbara enligt EU:s fågeldirektiv, anser Förbundet att det är skäligt att samma möjlighet till skyddsjakt, med stöd av bilaga 4 jaktförordningen, även kan omfatta korp och bör därför införas.

Råka

Förbundet föreslår att skyddsjakt på råkunge införs under perioden 10 maj - 10 juni samt att jakt tillåts i Kalmar och Blekinge län.

Råkan är en kolonibildande och levande fågelart. Kolonierna kan bli stora och hålla stora koncentrationer med råkor som lokalt kan orsaka olägenheter. Skyddsjakten efter råkungar på sommaren har en lång tradition och är ett effektivt sätt att reglera populationens storlek på ett kontrollerat sätt, dessutom med en jakt riktad mot årsungar.

Jakten har även en lång tradition och är en viktig del av den svenska jaktkulturen.

Duvhök

Förbundet föreslår att skyddsjakt på duvhök återinförs i bilaga 4, punkt 13, jaktförordningen.

Duvhöken har en stabil populationsutveckling och är vanligt förekommande. Duvhöken kan orsaka allvarlig skada på tamfågel i anläggningar och därför bör möjlighet till skyddsjakt finnas i enlighet med villkor för punkt 13.

Skyddsjakten kommer inte att påverka artens populationsutveckling.

Utter

Förbundet föreslår att jakttidsramar för utter fastställs.

Uttern har under det senaste decenniet ökat kraftigt i landet.

Artdatabanken har aviserat att arten ska klassas som livskraftig och ej vara rödlistad.

Artens gynnsamma populationsutveckling medför att arten, i enlighet med Naturvårdsverkets viltstrategi, vid livskraftig population bör omfattas av jakt.

Med bakgrund av detta bör det nu fastställas biologiska jakttidsramar för arten.

Bäver

Förbundet föreslår att tillståndsplikt för fångst av bäver med dödande fångstredskap tas bort.

För att jaga bäver med fälla krävs utbildning i enlighet med 12 § NFS 2018:3. Utbildningens syfte är att säkerställa ett säkert handhavande och minimera risken för felfångster.

Bävern ökar i antal och på många platser finns behov av ökad jakt. Dödande fångstredskap är en effektiv fångstmetod, även i områden där jakt med skjutvapen eller levandefångstfällor av olika skäl inte är möjlig eller lämplig.

Tillståndskravet grundar sig i behovet av att minska felfångst av utter i första hand. Uttern har under det senaste decenniet ökat kraftigt och behovet av särskilda insatser och handläggning för att särskilt minska risken för felfångst av utter är inte längre aktuell. Att ta bort tillståndsplikten minskar myndigheternas handläggning i ett ärende som inte längre uppfyller avsett syfte.

Med bakgrund av det yrkar Förbundet på att tillståndskravet tas bort.

För Sveriges Jordägareförbund

Carl Kuylenstierna
Ordf. Viltbrukskommittén

Johan Varenius
Sakkunnig jordbruk & vilt

Sveriges Jordägareförbund representerar större privata markegendomarna i Sverige. Förbundets medlemmar skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande då medlemmar ofta bedriver lant-, skogs- och energiproduktion i större skala på samma fastighet. Genom stärkt landsbygdsföretagande och äganderätt vill vi utveckla näringslivet på den svenska landsbygden.